

Report o stavu ekologického ————— 2023

ČESKÁ REPUBLIKA

Report o stavu
ekologického
zemědělství a průmyslu
v České republice

Gefördert durch

aufgrund eines Beschlusses
des Deutschen Bundestages

Imprint

Editor

Joachim Lenz,
Claudia Neumannn

EkoConnect e.V.
Schützengasse 16
01067 Dresden
www.ekoconnect.org

Autor

Heinz Gengenbach, www.agriservices.de

Korektura

EkoConnect e.V.

Sazba

www.whateverworks.biz

Podpořeno z

na základě usnesení
německého Spolkového sněmu

Disclaimer

Tento report byl financován německým Spolkovým ministerstvem
výživy a zemědělství v rámci projektu **28210E001**.

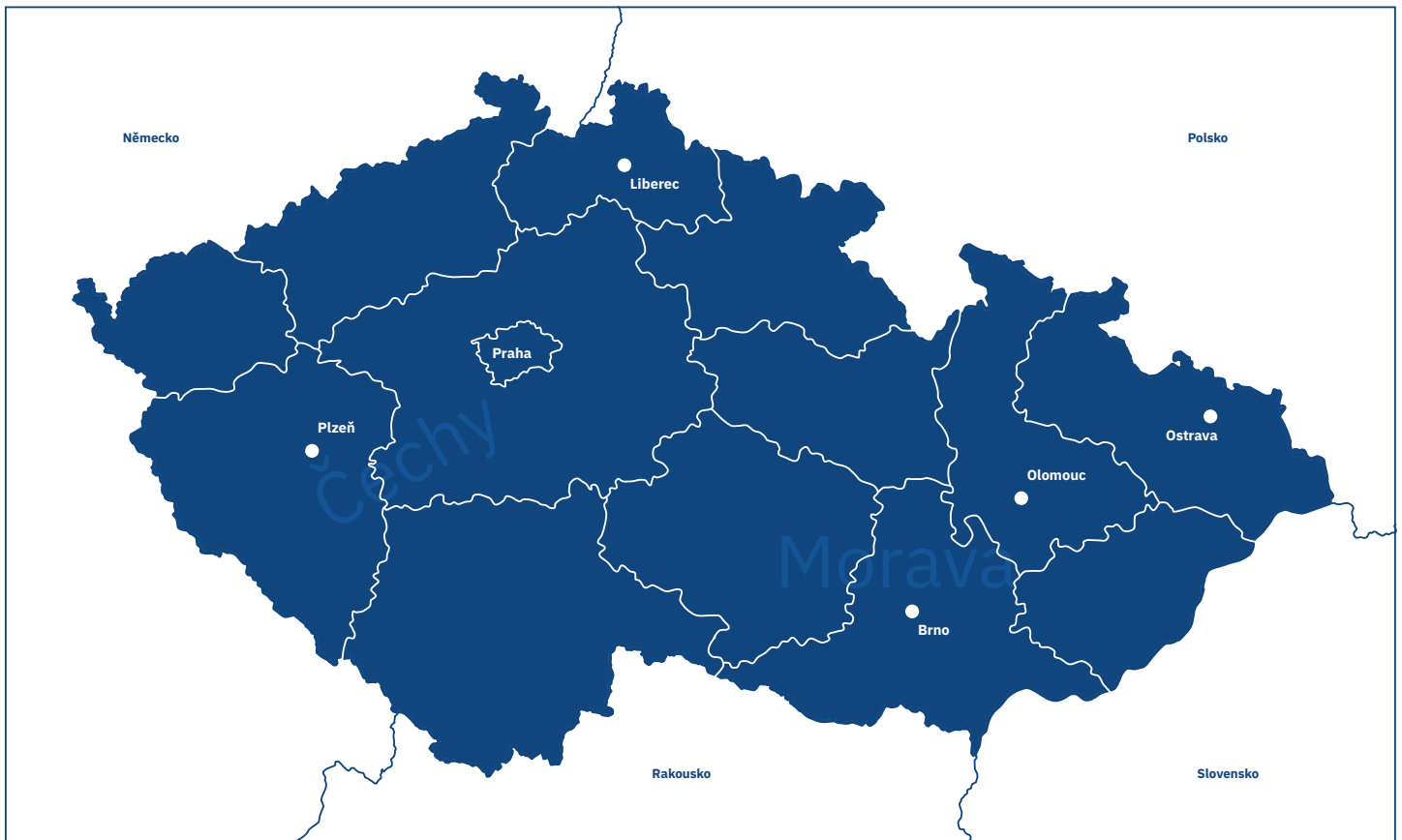
Tento report byl připraven podle našeho nejlepšího vědomí a svědomí.
Nemůžeme však garantovat přesnost, správnost a úplnost
poskytnutých informací a dat.

Obsah

A Česká republika: Čísla, data a fakta	3
B Ekologické zemědělství v České republice	8
Historie	
Národní právní rámec	
Akční plán pro rozvoj ekologického zemědělství v České republice	
Nástroje podpory	
Sdružení a odbytové organizace	
Certifikace ekologického zemědělství	
Výzkum a poradenství	
Vzdělávání a školení	
C Ekologické zemědělství	16
Certifikované farmy a plochy	
D Zpracování, výroba a trh s biopotravinami	19
Certifikovaní zpracovatelé a výrobci biopotravin	
Dovoz biopotravin	
E Trh s biopotravinami v České republice	25
Velikost trhu s biopotravinami	
Domácí značky a produkty	
Zahraniční značky a produkty	
Marketingové kanály a zainteresované strany	
F Příležitosti a hrozby	30
Potenciál pro obchod	
SWOT analýza	
G Seznam obrázků, grafů a tabulek	32

Česká republika: Obrázky, základní údaje

Mapa

Obrázek 1: Mapa České republiky

Česká republika je země ve střední Evropě s přibližně 10,7 miliony obyvatel. Tvoří ji historické země Čechy a Morava a část Slezska. Země sousedí na západě s Německem, na severu s

Polskem, na východě se Slovenskem a na jihu s Rakouskem. Hlavním městem je Praha, dalšími významnými městy jsou Brno, Ostrava, Plzeň, Liberec a Olomouc.

Statistické údaje o zemi

78,867 km²

Rozloha

10,7 mil.¹

Počet obyvatel (2023)

42,8 let²

Průměrný věk obyvatelstva

Česká koruna Kč³

Měna

Ekonomická situace

654 625 Kč

HDP na obyvatele (2022, nominálně)⁴

42.9 %

Státní dluh (% HDP, hrubý, 2022)⁴

2.7 %

Míra nezaměstnanosti (2021)⁴

37 903 Kč

Průměrná hrubá mzda, Kč / měsíc, roční průměr (2021)

15.6 %

Míra inflace (2022)

3.3 %

(míra inflace 2021)

Obchodní vztahy

- Členství ve WTO: ano, od 1. ledna 1995
- Dohoda o volném obchodu: Česká republika v rámci svého členství v EU využívá dohody o volném obchodu. V současné době jsou uzavřeny dohody se 77 zeměmi; další dohody o volném obchodu se v současné době vyjednávají. Přehled dohod naleznete na www.wto.org (↗).⁴
- Členství v celní unii: EU, od 1. května 2004

1 Údaje o počtu obyvatel České republiky: (↗)

2 Česko-německá obchodní a průmyslová komora, 2022

3 1 Kč = 100 Halířů, 1 € = 23,77 Kč (březen 2023), 100 Kč: 4,21 €

4 Viz GTAI Economic Data Compact Česká republika (listopad 2022)

Obchod EU s Českou republikou (2019–2021 | mld. EUR)

	2019	%	2020	%	2021	%
Import z EU	130.7	2.3	121.5	- 7.0	141.5	16.5
Export do EU	115.6	0.8	106.4	- 8.0	126.7	19.1
Saldo	- 15.0		- 15.1		- 14.8	

Obrázek 2: Zahraniční obchod EU27 (odchylky způsobené zaokrouhlováním)

Obchod Německa s Českou republikou (2019–2021 | mld. EUR)

	2019	%	2020	%	2021	%
Import z Německa	47.7	0.1	43.8	- 8.2	49.7	13.6
Export do Německa	44.5	0.5	39.6	- 11.0	47.3	19.5
Saldo	- 3.2		- 4.2		- 2.5	

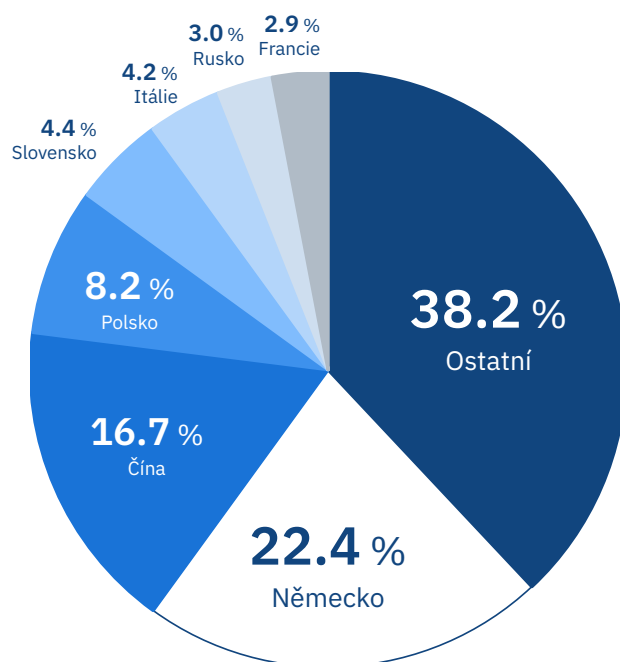
Obrázek 3: Zahraniční obchod (odchylky způsobené zaokrouhlováním)

Zboží importované z Německa podle SITC (2021⁵ | %)

Elektronika	16.8
Výrobky chemického průmyslu	12.4
Stroje	10.7
Elektrotechnika	9.8
Motorová vozidla a díly	8.8
Potravinářské výrobky	4.5
Železo a ocel	4.4
Kovové výrobky	3.7
Textil / oděvy	3.4
Neželezné kovy	2.4
Ostatní	23.1

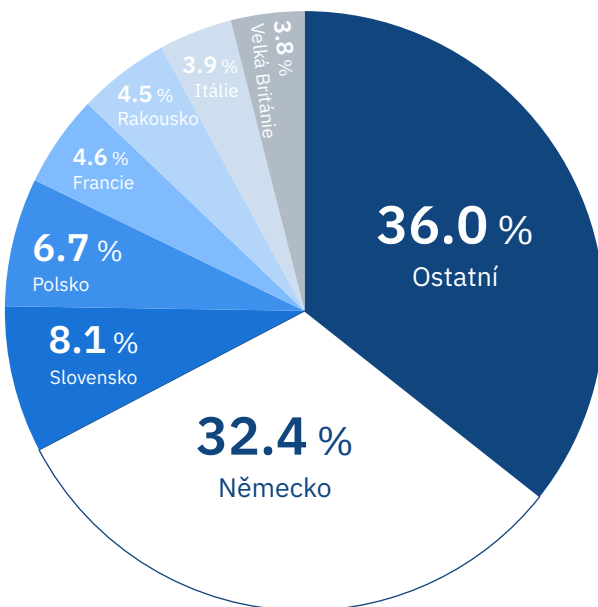
Obrázek 4: Zboží importované z Německa podle SITC (% z celkového importu)

Hlavní importéři (2021 | %)

Obrázek 5: Německo Trade & Invest, 2022

Hlavní země pro export (2021 | %)

Obrázek 6: Německo Trade & Invest, 2022

5 Standardní mezinárodní klasifikace zboží (SITC Rev. 4)

Srovnání Německa, České republiky a EU27 (2021–2022 | km² | %)

Zemědělství, lesnictví, rybolov		Rok	Česká republika	Německo	EU-27
Zemědělství, lesnictví a rybolov	% hrubé přidané hodnoty	2022	2.3	1.2	1.9
Ekologické zemědělství	% zemědělské plochy	2022	16.06*	11.3 ⁶	9.1 (2020)
Lesnictví	1.000 m ³	2021	-	82 411	507 260
Rybolov	Tuny	2021	-	157 144	-

Obrázek 7: Srovnání Německa, České republiky a EU27⁷

Klima

Česká republika stále patří z větší části do středoevropského mírného podnebného pásu; zimy jsou poměrně mírné, léta nepříliš horká. Vzhledem k malému rozdílu v zeměpisné šířce je nejdůležitějším faktorem proměnlivosti klimatu rozdílná nadmořská výška. Průměrná teplota vzduchu na nejvyšší hoře České

republiky (Sněžka) je 0,5 °C, zatímco v nížinách jižní Moravy je to 10 °C. Srážkové úhrny se pohybují od 450 mm v Čechách po 2 000 mm na horách. Průměrná teplota v červenci je 20°, v lednu -2°. Vegetační období trvá na jihu 200 dní, na horách méně než 100 dní.

Využití půdy

Česká republika má celkovou rozlohu 78 870 km². Ze 78,6 tisíc kilometrů čtverečních země pokrývají 35 %

lesy (27 352 km²) a 2 % voda (1 650 km²). 11 % tvoří ostatní plochy: 8 486 km².⁸

Obhospodařovaná zemědělská půda k 20. březnu

70 % využívané zemědělské půdy tvoří orná půda: 2 481 tis. ha. V roce 2022 se plocha trvalých travních porostů snížila o 2 815 ha.

* eagri.cz 13-03-2023

7 (↪)

8 (↪), 1 km² = 100 ha

Využívaná zemědělská půda (2021–2022 | ha | %)

	2021	2022	Rozdíl (+, -)	Index (%)	Podíl 2021 (%)
Využívaná zemědělská půda	3,529,797	3,530,423	627	100.0	100.0
Orná půda	2,476,913	2,481,225	4,312	100.2	70.3
Úhor	24,780	25,658	878	103.5	0.7
Chmelnice	5,601	5,595	- 6	99.9	0.2
Chmelnice produktivní	4,988	4927	- 61	98.8	0.1
Vínice	17,464	17,448	- 16	99.9	0.5
Vínice produktivní	16,484	16,547	62	100.4	0.5
Zahrady	595	1,289	694	216.6	0.0
Sady	15,999	15,419	- 580	96.4	0.4
Trvalé travní porosty	1,005,525	1,002,710	- 2,815	99.7	28.4
Ostatní trvalé plodiny	7,700	6,738	- 962	87.5	0.2

Obrázek 8

V případě chovu hospodářských zvířat v České republice se zvýšil počet skotu a krav. Chov drůbeže prudce poklesl, a to

jak z hlediska celkového počtu hlav, tak i nosnic.

Hospodářská zvířata (2020–2022 | počet hlav)⁹

Období	Skot	Krávy	Prasata	Prasnice	Ovce	Drůbež	Slepice
2020	1,404,117	585,897	1,499,307	87,710	203,612	24,247,371	8,502,347
2021	1,406,430	585,904	1,518,402	90,477	183,145	23,808,531	8,148,644
2022	1,421,254	587,859	1,432,824	80,756	174,196	23,026,197	7,624,998

Obrázek 9

⁹ Od roku 2002 se soupis hospodářských zvířat vykazuje pouze pro zemědělský sektor. Zdroj: ČSÚ, 20. 03. 2023

Odvětví ekologického zemědělství v České republice

Před více než 30 lety položilo několik průkopníků základy ekologickému zemědělství. Členství v Evropské unii výrazně podpořilo vývoj v ekologickém odvětví. Pouze zhruba jedna třetina producentů jsou členy Pro-Bio svazu v České republice.

Historie

Ekologické zemědělství má v České republice za sebou již třicetiletý vývoj. Na samém počátku rozvoje ekologického zemědělství v roce 1990 vznikly čtyři samostatné zemědělské svazy (a pátý v roce 1991), ale jejich složení zůstalo stejné pouze na krátkou dobu.

Svazy Altervin, Biowa a Naturvita se sloučily do svazu Pro-Bio. Mezi průkopníky patří Ing. Jiří Urban, Ing. Martin Hutař, Otakar Jiránek a Ing. Petr Trávníček.

Obrázek 10: Ing. Jiří Urban

Obrázek 11: Ing. Martin Hutař (vpravo)

Obrázek 12: Otakar Jiránek

Národní právní rámec

Všichni zemědělci, výrobci a distributoři biopotravin, dovozci ze třetích zemí, výrobci krmiv a rozmnožovacího materiálu v rámci ekologického zemědělství jsou povinni pracovat v souladu s českým zákonem o ekologickém zemědělství a nařízením EU 2018 / 848.

Od roku 1993 existují státem schválené ekologické standardy a národní značení pro ekologické zemědělství, nazývané také **biozebra**, které vydává ministerstvo zemědělství.

Registr ekologických podnikatelů

Podle platné evropské a české legislativy o ekologickém zemědělství jsou všechny podniky vyrábějící bioprodukty, biopotraviny, krmiva a osiva, dále včelaři, chovatelé ryb, houbaři nebo sběrači zvěřiny, obchodníci,

Obrázek 13: Národní značí pro biopotraviny v České republice biozebra

dovozci a vývozci zapsáni v **Registru ekologických podnikatelů (REP)**, který je veden v sídle Ministerstva životního prostředí ČR.

Tato aplikace poskytuje veřejnosti údaje o ekologických podnicích registrovaných Ministerstvem zemědělství podle zákona č. 242 / 2000 Sb. o ekologickém zemědělství. Zobrazeny jsou pouze podniky, jejichž registrace je stále platná. Podmínkou pro toto označení je existence certifikátu pro konkrétní produkty vydaného příslušnou kontrolní organizací na základě výsledků každoroční kontroly. (↪)

Akční plán pro rozvoj ekologického zemědělství v České republice

Aktuální **Akční plán ČR pro rozvoj ekologického zemědělství v letech 2021–2027** (dále jen **APEZ**) si klade za cíl podpořit růst ekologického zemědělství v ČR do roku 2027 a je čtvrtým v pořadí. Mezi další specifické cíle patří dosažení minimálně 22 % podílu celkové zemědělské půdy, 30 % podílu orné půdy z celkové výměry ekologicky obhospodařované půdy, 4 % podílu bioproduktů na celkové spotřebě potravin a 5 % podílu bioproduktů na trhu v zařízeních společného stravování (Horeca).

Akční plán poukazuje na to, že mezi jednotlivými ekologickými podniky existují rozdíly ve výkonnosti, a proto je třeba zlepšit efektivitu řízení stávajících ekologických podniků, a tím posílit jejich konkurenceschopnost. Podle APEZ se na výše popsané situaci podílí řada faktorů: nedostatek poradenství, nízké

Info

Informace o označování

www.lovime.bio/poznat-bio/kdo-ruci-za-bio

využívání inovací a výsledků výzkumu, nedostatek odborníků vyškolených v ekologickém zemědělství, komplikovaný marketing a zatím nestálá poptávka po bioproduktech ze strany zpracovatelů.

APEZ navazuje na nový Evropský akční plán pro ekologické zemědělství a je také v souladu s jeho stanovenými prioritami. Akční plán je rovněž v souladu s cíli společné zemědělské politiky EU a strategiemi Evropské komise “Od výrobce ke spotřebiteli” a “Biodiverzita”, které byly zveřejněny v rámci “Zelené dohody pro Evropu”.

Obrázek 14: Akční plán ČR pro rozvoj ekologického zemědělství v letech 2021-2027 (Zemědělství, eAGRI).

Nástroje podpory

Cílem je podpořit systémy hospodaření šetrné k životnímu prostředí a zvýšit podíl ekologického zemědělství na zemědělské ploše obhospodařované v přechodném režimu nebo v režimu ekologického zemědělství s druhy zemědělských plodin, jakými jsou trvalé travní porosty, běžná orná půda, travní porosty na orné půdě, trvalé kultury ovocnářství, vinařství a chmelářství.

Novinka: od roku 2023 je možná i částečná konverze. Zemědělci se nyní musí alespoň jednou během období závazku zúčastnit školení o vhodných postupech v ekologickém zemědělství. Opatření se provádí formou pětiletých závazků. V rámci opatření ekologického zemědělství je nyní možné souběžně hospodařit konvenčním způsobem.

Žadatelem může být pouze zemědělec a registrovaný ekologický zemědělec, který obhospodařuje alespoň 0,5 ha zemědělské půdy registrované v LPIS.

Tabulka: Výše sazeb na úrovni příjemců, výše dotace (2023 | EUR/ha)¹⁰

	Přechodné období	Ekologická produkce
Orná půda	106	120
Trvalé travní porosty	137	100
Pěstování zeleniny, speciálních bylin do 6 ha celkové výměry	660	638
Pěstování ostatních plodin	323	239
Ovocný sad - intenzivní	536	850
Vínice	900	847
Chmel	900	847

Obrázek 15: Ekologická produkce obilovin – vyprodukované množství

¹⁰ Výpočet je proveden v CZK, pro přepočítání na EUR je použit směnný kurz 24,6 EUR/CZK. Podpora agrolesnictví není vázaná na ekologické zemědělství. (↪)

Asociace a marketingové organizace

Členství v asociacích dnes hraje v České republice jen omezenou roli, většina zemědělských podniků funguje podle směrnic EU. Svazy slouží ekologickým zemědělcům v podstatě jako reprezentace jejich zájmů.

PRO-BIO je nejstarším ekologickým svazem v České republice. Sídlo má v Šumperku na severní Moravě. V roce 1992 byl založen Svaz výrobců a zpracovatelů biopotravin PRO-BIO. Svaz ekologických zemědělců PRO-BIO (IČ 69601267) byl založen 25. května 1999 a existuje dodnes.

V roce 2022 mělo sdružení PRO-BIO 573 členů, z toho 464 zemědělců, 49 zpracovatelů, 16 velkoobchodů a 32 obchodů s potravinami. Obhospodařovaná zemědělská plocha v roce 2022 činila přibližně 84 491 ha, což je 15 % celkové výměry ekologických ploch. Přibližně 10 % ekologických zemědělců je členy sdružení PRO-BIO. Svaz podporuje své členy informacemi, poradenstvím, servisem a podporou prodeje, reklamou a poskytováním bezúročných půjček.

Společnost PRO-BIO působí po celé zemi a má 11 regionálních center. Svaz PRO-BIO má dva přidružené svazy - Bioprodejny Svazu PRO-BIO (1996) a PRO-BIO LIGU (2002). PRO-BIO LIGA se zabývá osvětou veřejnosti o biopotravinách a ekologickém zemědělství, stykem s veřejností a organizuje tradiční každoroční Biojarmark v Praze. Stejně jako Svaz PRO-BIO je PRO-BIO LIGA jedním z aktérů rozvoje ekologického zemědělství v ČR, členem České technologické platformy pro ekologické zemědělství a členem Komise pro ekologické zemědělství v rámci Akčního plánu pro ekologické zemědělství.

Mapa prodejních míst ekologických produktů

PRO-BIO LIGA vystupuje pod značkou **Lovíme.bio** a zodpovídá za obsah webových stránek www.lovime.bio ([↗](#)) a spravuje mapu míst, kde by se mohly prodávat biopotraviny, zejména z farem a místních obchodů www.kde.lovime.bio ([↗](#)).

Ze sdružení PRO-BIO vzešly dvě společnosti:

- 1. **Pro-BIO GmbH**, obchodní společnost s r.o. (dovozce, velkoobchodník a zpracovatel v roce 1992). Ve společnosti PRO-BIO měl Svaz výrobců a zpracovatelů biopotravin cca 16 % podíl (20 000 ze 120 000 Kč do 17. října 2001). Nyní se má tato společnost pouze 2 společníky – Martin Hutař a Karel Matěj.

- 2. **Prodej-Bio GmbH s.r.o** (obchodník s komoditami a vývozce). Společnost PRODEJ-BIO s.r.o byla založena sdružením PRO-BIO ve spolupráci se společností BIOLAND v roce 2008 a je jediným 100 % společníkem.

Svaz také každoročně pořádá soutěž o nejlepší biopotravinu roku ([↗](#)).

Většina vinařů registrovaných ve sdružení **EKOVIN** má vinice v systému integrované produkce. Ministerstvo zemědělství (MZe) podporuje přechod z integrované produkce na ekologické vinohradnictví a ovocnářství v rámci Programu rozvoje venkova.

Obrázek 16: Ocenění “Nejlepší ekofarma roku 2022” rodině Adolfa Loose z Hory Svaté Kateřiny od svazu Pro-Bio

Info

PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců

www.pro-bio.cz

www.facebook.com/svaz.pro.bio

Ekologická produkce vína je definována v "Směrnících svazu pro integrovanou a ekologickou produkci hroznů a vína. Tyto směrnice vydává Svaz ekologického vinohradnictví a vinařství a schvaluje je Ministerstvo zemědělství ČR. Směrnice vycházejí z mezinárodně uplatňovaných Minimálních požadavků na systémy ekologického vinohradnictví, které vypracovali přední odborníci z členských zemí Evropské unie v rámci projektu **ORWINE**.¹¹

BioSad je svaz, jehož posláním je podporovat rozvoj ekologického ovocnářství v České republice. Jeho činnost je zaměřena na poskytování informací zemědělcům, kteří se specializují na produkci kvalitního a zdravého ovoce.

Členy jsou nejen ekologičtí pěstitelé ovoce, ale také pěstitelé v integrovaném zemědělství, zástupci výzkumu, Ovocnářské asociace a další.

Na podzim 2019 se sedmnáct farem z České a Slovenské republiky spojilo v rámci spolku Demeter Česká republika a Slovensko. V létě 2020 byl spolek přijat do celosvětové rodiny biodynamické federace Demeter International. Počet členů postupně roste. Na začátku roku 2022 je to 35 farem, které dohromady obhospodařují asi 8 000 ha. Z této plochy je již 60 % certifikováno Demeter nebo je v procesu tzv. konverze na Demeter.

Živé zemědělství je časopis společnosti DEMETER Česká republika a Slovensko a přináší nejdůležitější a nejnovější poznatky ze světa ekologie a biodynamiky.

Předplatné časopisu si můžete objednat ([↪](#)).

Certifikace ekologického zemědělství

V České republice jsou čtyři akreditované kontrolní orgány. Jedná se o soukromé společnosti, které jsou podřízeny kontrolnímu orgánu na Ministerstvu zemědělství, odboru životního prostředí a ekologického zemědělství. Zahrnuty jsou všechny kontrolní oblasti, tj. A, B, C a D. Kontrolní organizace **KEZ** provedla v roce 2022 celkem 2 580 kontrol, čímž pokryla 60,38 % plochy. Na druhém místě je **BIOKONT** s 2 453 kontrolami, ale na mnohem menší ploše, s podílem přibližně 25,33 %. (k 9.3.2023) ([↪](#))

Poznámky: Většina ekologických hospodářských subjektů má smlouvu o kontrole a certifikaci pouze s jednou kontrolní organizací, ale je možné, že některé subjekty mají smlouvu s několika kontrolními organizacemi současně (s každou KO pro jiný typ činnosti). Proto celkový počet hospodářských subjektů v

této statistice nemusí odpovídat celkovému počtu ekologických hospodářských subjektů ve statistice "Počet ekologických hospodářských subjektů". Sloupec "Bez KO" zahrnuje subjekty, jejichž smlouva o kontrole a certifikaci vypršela a které v nejbližší době uzavřou smlouvu s jinou kontrolní organizací nebo požádají o zrušení registrace.

Výměra půdy v ekologickém zemědělství (EZ) / PO je součtem výměry půdy evidované v LPIS. LPIS je geografický informační systém (GIS), který se skládá především z evidence využití zemědělské půdy. LPIS vznikl na základě zákona č. 252 / 1997 Sb. o zemědělství na přelomu let 2003 a 2004. Spuštěn byl 21. března 2004. ([↪](#))

Nezahrnuje pozemky evidované pouze v katastru nemovitostí.

Ministerstvo zemědělství (MZe) kontroluje dodržování předpisů o ekologickém zemědělství. Pověřuje kontrolní orgány, které provádějí pravidelné kontroly všech ekologických podniků. Ministerstvo pravidelně monitoruje činnost kontrolních subjektů. Nejméně jednou ročně se koná kontrola v sídle kontrolního subjektu a v průběhu celého roku jsou inspektoři kontrolních subjektů nadále monitorováni při provádění kontrol. ([↪](#))

Výzkum a poradenství

V České republice neexistuje žádné oficiální poradenství státu v oblasti ekologického zemědělství. Nové programové období Společné zemědělské politiky v Evropě (SZP) vstoupilo v platnost 1. ledna 2023 a potrvá

Info

BIOSAD

www.biosad.cz

DEMETER Czech Republic and Slovakia z.s.

www.demetercs.eu

11 Shrnutí závěrečné zprávy - ORWINE (Ekologické vinohradnictví a vinařství: vývoj technologií šetrných k životnímu prostředí a spotřebitelé pro zlepšení kvality ekologického vína...) ([↪](#))

Certifikace ekologického zemědělství v České republice (2023 | ha | %)

Kontrolní organizace	Počet subjektů	Plocha v EZ (ha)	Plocha v přechodném období do EZ (ha)	Celkem	
KEZ o.p.s.	2,580	318,996.7	24,594.72	343,591.42	60.38 %
Biokont CZ, s.r.o.	2,454	127,750.05	16,886.65	144,636.7	25.42 %
ABCERT AG, organizační jednotka	1,114	69,268.83	10,565.44	79,834.27	14.03 %
BUREAU VERITAS CERTIFICATION CZ, s.r.o.	81	434.69	120.62	555.31	0.10 %
Bez kontrolní org.	82	373.45	90.5	463.95	0.08 %
Celkem	6,311	516,823.72	52,257.93	569,081.65	100.00 %

Obrázek 17

do roku 2027. Stále existují dva pilíře, přičemž 25 % rozpočtu na přímé platby je vynakládáno na takzvané "ekoschémat". V České republice se od roku 2023 plánuje, že poradci budou muset být akreditováni u Ministerstva zemědělství s uvedením svých poradenských služeb. Zemědělci mohou požádat o odborné poradenství různé poradenské organizace, jako je například Czech Organics, a získat od státu finanční dotaci až do výše 80 % nákladů na poradenství. Ministerstvo zemědělství předtím kontroluje, zda byly poradenské služby provedeny podle objednávky. Poté jsou finanční prostředky vyplaceny.

Poradenské organizace

IAEI je odborné centrum pro zemědělskou ekonomiku, výživu, zemědělské poradenství a informace. V roce 2012 oslavil Institut 100. výročí svého založení. Poradenské služby v oblasti ekologického zemědělství pro širokou veřejnost poskytuje poradenské centrum PRO-BIO formou certifikovaných poradenských služeb ADVIGREEN. Hlavním cílem certifikačního systému ADVIGREEN je zajistit kvalitu zemědělských poradenských služeb.

Vlastníkem certifikačního systému je IAEI – jeho používání je umožněno uzavřením smlouvy o používání certifikačního systému a dodržováním podmínek pro používání certifikačního systému. Poradenské centrum PRO-BIO poskytuje poradenské služby v oblasti zemědělství, výroby potravin a krmiv a v dalších souvisejících se zemědělstvím v souladu s platnou legislativou v platném znění. Systém řízení poradenských služeb je prováděn v souladu s Příručkou kvality poradenského centra.

Czech Organics nabízí komplexní poradenství v oblasti ekologického zemědělství šité na míru a podílí se na výzkumu v oblasti ekologického zemědělství. Cílem je podpora nejnovějších poznatků zemědělského výzkumu při jejich zavádění do praxe. K tomu slouží publikace, překlady, přednášky, články a tvorba videí a obrazových materiálů.

Ekoporadnypraha.cz je nezávislé sdružení 9 neziskových organizací, které poskytují ekologické poradenství v hlavním městě Praze. Cílem sdružení je přispívat ke zlepšování životního prostředí a představovat veřejnosti udržitelný životní styl. Mělo by se seznámit s výsledky vědy a výzkumu v oblasti životního prostředí a propagovat udržitelný rozvoj. Sdružení Ekoporadnypraha.cz funguje od roku 2012 a jeho činnost koordinuje Ekocentrum Koniklec, o. p. s. Projekt je finančně podpořen Hlavním městem Praha.

Info

IAEI - Ústav zemědělské ekonomiky a informací

www.iaei.cz

Czech Organics

www.czechorganics.com

Ekoporadnypraha.cz

www.ekoporadnypraha.cz

www.facebook.com/ekoporadnypraha.cz

Obrázek 18: Poradce pro ekologické zemědělství Jan Trávníček, Czech Organics (vpravo)

Vzdělávání a odborná příprava

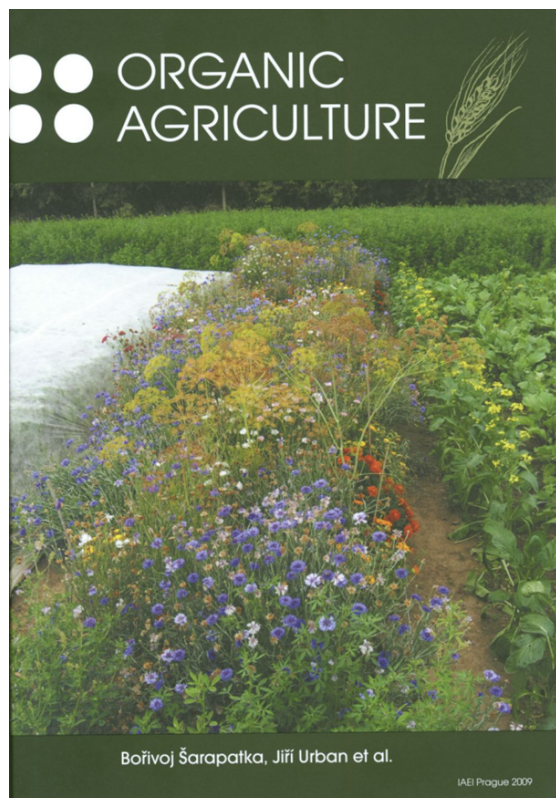
Bioinstitut, o.p.s. (obecně prospěšná společnost) se sídlem v Olomouci byl založen v roce 2004 s cílem zastřešit výzkumné a vzdělávací aktivity v oblasti českého ekologického zemědělství ve střední a východní Evropě. Spoluzakladateli a partnery jsou Výzkumný ústav ekologického zemědělství FiBL, Český svaz ekologických zemědělců PRO-BIO a Univerzita Palackého v Olomouci.

Rozvoj ekologického zemědělství prostřednictvím poradenství; přenos vědeckých poznatků a výsledků výzkumu do praxe; vzdělávací, školicí a publikační činnost; propagace odvětví mezi odborníky a veřejností; komunikace potřeb odvětví se státní správou. Bioinstitut je koordinátorem České technologické platformy pro ekologické zemědělství a členem FiBL International - mezinárodního sdružení výzkumných institucí v oblasti ekologického zemědělství.

Učebnice obsahuje podrobné informace o praxi a teorii ekologického zemědělství. Jednotlivé kapitoly se zabývají historií a metodami ekologického zemědělství, hospodařením v krajině, půdou, výživou rostlin, živočišnou výrobou, šlechtěním hospodářských plemen atd. Učebnice je vhodná pro studenty oboru ekologické zemědělství v cizím jazyce.

Od roku 2019 existuje v České republice iniciativa, která se cíleně vzdělává začínající ekologické zemědělce s podporou různých organizací a nadací - mezi nimi Stiftung AG, Mahleho nadace a nezisková organizace Asociace **AMPI** ([↗](#)) – bylo dosaženo toho, že od podzimu 2023 je Farmářská škola uznána státem jako “Vyšší odborná škola ekologického zemědělství”.

Farmářská škola se nachází v prostorách Výzkumného ústavu rostlinné výroby, v.v.i., v Praze. Teoretická výuka probíhá zde i na farmách. ([↗](#))

Obrázek 19: Ekologické zemědělství, Autor: Jiří Urban a Bořivoj Šarapatka

Info

Ekocentrum Koniklec

www.ekocentrumkoniklec.cz

Bioinstitut, o.p.s.

www.bioinstitut.cz/en/home-en

Farmářská škola

www.farmarskaskola.cz

AMPI

www.asociaceampi.cz

Důležitou roli hraje praktická část vzdělávání. Celkem 40 farem, včetně některých certifikovaných farem DEMETER, nabízí možnost prohloubit si širokou škálu témat.

Studijní program se skládá ze tří let praxe na vybraných ekologických farmách v České republice a v zahraničí (minimálně 800 hodin ročně) a teoretických modulů vedených odborníky v oboru. Tento koncept je inspirován především německým vzděláváním v ekologickém zemědělství. Zemědělcům a farmám je k dispozici poradce pro vzdělávání a manažeři farem se každoročně setkávají na školení.

Absolventi mohou získat diplom Specialista v ekologickém zemědělství (DiS).

Obrázek 20: Ředitel školy Jiří Prachař (vpravo) s náměstkem ministra zemědělství Ing. Miroslavem, Skřivánkem, Ph.D. (Eko farma Branná)

Info

Seznam zúčastněných podniků

www.farmarskaskola.cz/nase-farmy

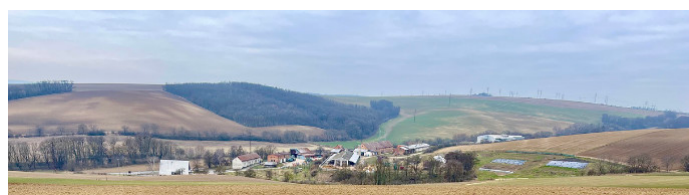
Ekologické zemědělství

V roce 2022 činil podíl ekologicky obhospodařované půdy 16,06 %. Česká republika patří s 570 tisíci hektary ekologicky obhospodařované půdy k předním zemím Evropy. V aktuálním “Akčním plánu České republiky pro rozvoj ekologického zemědělství pro roky 2021–2027” jsou stanoveny následující cíle: dosažení minimálně 22 % ekologicky obhospodařované půdy a 30 % podílu ekologicky obhospodařované orné půdy na celkové výměře orné půdy.

Vývoj zemědělské plochy a počtu zemědělských podniků v ekologickém zemědělství (2010–2022 | počet | ha | %)*

Rok	Počet ekologických farem	Plochy v EZ (ha)	Podíl na celkové zemědělské ploše (%)	Roční změna Počet zemědělských ekologických podniků (%)
2010	3,517	448,202	10.55	30.8
2015	4,115	494,661	11.74	5.9
2016	4,243	506,070	12.03	3.1
2019	4,690	540,993	15.22	1.8
2020	4,665	543,252	15.28	- 0.5
2021	4,794	558,124	15.71	2.8
2022*	5,078	570,591	16.06	5.6

Obrázek 21

Obrázek 22: Ekoarma PROBIO

Certifikované farmy a oblasti

V březnu 2023 je certifikováno 5 078 ekologických farem včetně zemědělců v přechodném období. 235 z nich je také zpracovatelů.

Obrázek 23: Biofarma Sasov

* eagri.cz 13-03-2023

Obrázek 24: Klobása z nekastrovaných kanců, Biofarma Sasov

Počet ekologických hospodářských subjektů (2023)¹²

Celkový počet ekologických subjektů	6311
Subjekty podle typu činnosti	Počet
Ekologický zemědělec	5078
Výrobce biopotravin	991
- z toho: Zemědělec zpracovatel	235
Distributor	1178
- z toho: Dovozece ze 3. zemí	364
- z toho: Vývozce do třetích zemí	172
Výrobce nebo dodavatel ekologických krmiv	7
Výrobce nebo dodavatel organického reprodukčního materiálu	89
Ekologický chovatel včel	8
Ekologický chovatel ryb	18
Ekologický pěstitel hub	6
Ekologický sběratel volně rostoucích rostlin	24
Další	
Souběh vybraných činností	Počet
Ekologický zemědělec, který je zároveň distributorem	190
Výrobce biopotravin, který je zároveň distributorem.	461
Ekologický zemědělec, který je zároveň 'výrobce biopotravin	440

Obrázek 25

Ekologické zemědělství v České republice (2023 | ha | %)¹³

Plocha dle plodin	Plocha v EZ (ha)	Plocha v přechodném období PO (ha)	Celkem	
			ha	%
Orná půda (R)	85957.8	18043.26	104001.06	18.28
Úhor (U)	121.61	91.82	213.43	0.04
Trvalé travní porosty (T)	420180.02	31443.96	451623.98	79.36
Travní porost na orné půdě (G)	5003.16	1799.55	6802.71	1.20
Vínice (V)	885.03	297.41	1182.44	0.21
Chmel (C)	13.59	11.46	25.05	0.00
Sad (S)	2888.07	254.73	3142.8	0.55
Ostatní trvalé kultury (J)	1467.13	193.00	1660.13	0.29
Ostatní plodiny (O)	226.50	109.33	335.83	0.06
Rybník (B)	2.88	0.53	3.41	0.00
Školka (K)	6.56	0.16	6.72	0.00
Zalesněná půda (L)	4.23	0.00	4.23	0.00
Rychle rostoucí dřeviny (D)	45.14	10.42	55.56	0.01
Neproduktivní (M)	22.00	2.30	24.30	0.00
Celkem	516823.72	52257.93	569081.65	100

Obrázek 26

12 Legenda: Celkový počet ekologických subjektů – počet všech ekologických subjektů s jednou nebo více aktivními činnostmi. Ekologické subjekty podle typu činnosti – počet aktivních subjektů podle typu činnosti (jeden subjekt může mít více než jeden typ činnosti).

Ekologický zemědělec - zahrnuje také zemědělce v přechodném období.

Zemědělský zpracovatel – výrobce biopotravin, který je zároveň ekologickým zemědělcem, pěstitelem hub, včelařem nebo chovatelem ryb.

13 Plocha pozemků v EZ / PO je součtem pozemků evidovaných v LPIS. Nezahrnuje pozemky evidované pouze podle katastru nemovitostí. (↪)

Obrázek 27: Vinařství Milan Nestarec, jižní Morava

Obrázek 28: Široký sortiment biopotravin

Zpracování, výroba a obchod s ekologickými produkty

Je zajímavé, že některé obchodní společnosti a zpracovatelé ekologických produktů mají své vlastní biofarmy. Během pandemie Corona v letech 2020 až 2022 se velmi silně rozvinuly e-shopy.

Společnosti s certifikací ekologického zemědělství

V této kapitole lze představit pouze několik obchodních společností a zpracovatelů ekologických produktů:

Společnost PRO-BIO, obchodní společnost s.r.o. je prvním českým výrobcem biopotravin.

V roce 1992 se dva přátelé, Ing. Martin Hutař a Ing. Karel Matěj, rozhodli začít podnikat s biopotravinami a založili malou firmu s cílem uživit sebe a své první tři zaměstnance. Mezitím firma zaměstnává více než 100 lidí. Od samého počátku se PROBIO zaměřovalo především na český trh s vlastními výrobky, postupně rozšiřovalo sortiment a zásobovalo klasické kamenné prodejny až po supermarkety. Supermarkety zásobuje pod vlastní značkou nebo balí do privátních značek.

Od svého založení, tedy více než 30 let, mají v zemi jen malou konkurenci. Zákazníci znali PROBIO především pod značkami Biolinie a Bioharmonie. Teprve v posledních 5 letech kvůli zvýšené konkurenci vytvořili značku PROBIO. Ostatní značky byly zrušeny. Společnost zahájila výrobu pod značkou PROBIO postupně od roku 2018.

Sortiment PROBIO zahrnuje více než 1 500 položek v bio kvalitě a přibližně 40 druhů bio osiv

(BIOOSIVA PROBIO). Ta jsou prodávána pod různými vlastními značkami v tuzemsku i zahraničí – PROBIO, BIOHARMONIE a BIOLINIE. V nabídce najdete základní biopotraviny – od obilovin, mouky, luštěnin, těstovin, mlýnských výrobků a olejů až po pochutiny, jako jsou sušenky, rychlé směsi, čokoláda, víno nebo káva.

Své výrobky vyváží do Polska, Slovenska, Německa, Rumunska, Litvy, Slovinska atd. Část jejich vývozu tvoří zemědělské komodity. Dovoz – pouze komodity, pokud se v ČR nepěstují nebo jsou nedostatečné.

Ve vlastním e-shopu společnosti lze pohodlně objednat všechny produkty včetně eko drogerie. PROBIO provozuje 3 mlýny – klasický a bezlepkový mlýn ve Starém Městě a mlýn v Jarcově, balírny a sklady. Jeden ze tří mlýnů je nově vybudovaný a je 100 % bezlepkový a spolufinancovaný Evropskou unií a Ministerstvem

Info

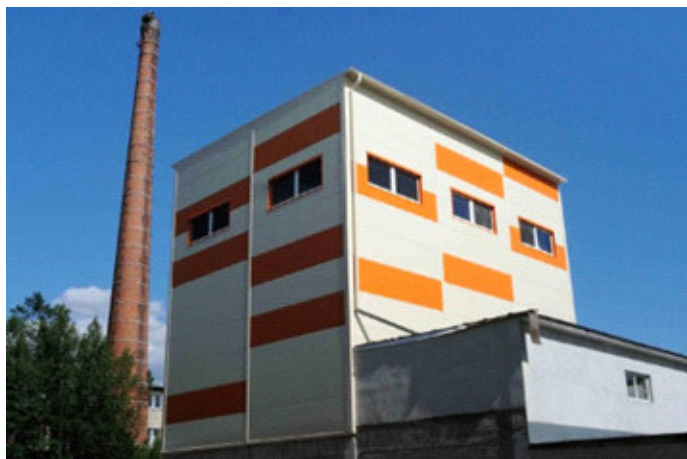
PROBIO

www.probio.cz

zemědělství ČR. Zpracovávají se zde ekologické suroviny, jako je pohanka, čirok, cizrna, červená čočka, rýže a další.

Na 360 ha orné půdy pěstují již 15 let špaldu, pšenici, jednozrnku, nahý oves, jetel inkarnát na semeno atd. Vykrmují zhruba 500 kusů bio selat za rok.

Obrázek 29: Bezlepkový mlýn ve Starém Městě

Obrázek 30: PROBIO vlastní ekologickou farmu na jižní Moravě ve Velkých Hostěrádkách

[Bioosiva: Ekologická osiva] Pro ekologické zemědělce nabízí oddělení osiv a výkupu a zemědělské produkce společnosti PRO-BIO, s.r.o. široký sortiment kvalitních bio osiv téměř všech běžně pěstovaných polních plodin. V případě osiv špaldu a pšenice mají výhradní práva na švýcarské odrůdy vyšlechtěné biodynamicky (Getrrreidezüchtung Peter Kunz).

V roce 2023 se tato akce (**Letní festival – Bioslavnosti**) uskuteční již po šestnácté a opět půjde o festival dobrého jídla a pití připraveného ze základních ekologických surovin. Opět jsou naplánovány komentované prohlídky mlýnů, balírny a skladů biopotravin. Návštěvníci si budou moci prohlédnout celý

výrobní proces od mletí obilí až po finální balený výrobek. Video: ([↗](#))

V roce 2021 se společnost PROBIO stala podle poroty časopisu European Seed jednou z 20 společností, které jsou nejšetrnější ke klimatu. Porota ocenila zejména 30 letou spolupráci s ekologickými zemědělci jako příklad udržitelných zemědělských systémů. Více informací se dozvíte na webových stránkách osivářské platformy: ([↗](#))

Obrázek 31: Cena časopisu European Seed, 2021

Příběh značky **SONNENTOR**¹⁴ začal v roce 1988 nápadem Johannese Gutmanna, nezaměstnaného mladíka z chudého rakouského regionu Waldviertel. Byl vášnivým zastáncem ekologického zemědělství v době, kdy slovo “bio” ještě neexistovalo. Společnost SONNENTOR je vedena zakladatelem a výrobky jsou k dostání ve specializovaných prodejnách s biopotravinami, lékárnách a prodejnách zdravé výživy a jsou distribuovány prostřednictvím velkoobchodů s biopotravinami (a v Rakousku také formou přímého prodeje).

Internetový obchod nabízí široký sortiment čajů, koření, sladkostí a lahůdek a mnoho dalšího.

Objednávky lze zadávat ještě rychleji prostřednictvím aplikace “Orderlion”. ([↗](#))

Info

Bioosiva

www.bioosiva.cz

14 Sídlo společnosti: Sídlo: Rakousko se sesterskými společnostmi v České Republice a Rumunsku ([↗](#)); sesterská společnost v České republice ([↗](#))

Podle stejných zásad – ekologických – založil Johannes Gutmann v roce 1992 na jižní Moravě spolu s Tomášem Mitáčkem dceřinou společnost v Čejkovicích v České republice. Česká společnost SONNENTOR zpočátku začínala s prodejem vonných silic a pěstováním léčivých rostlin v biokvalitě, v té době výhradně na export. Postupně však zájem o bio bylinky rostl a s prvními prodejmi pomohly také prodejny zdravé výživy. SONNENTOR uvedl na český trh sypané bylinné směsi a později i porcované čaje. V roce 2009 nastoupil do SONNENTORU Josef Dvořáček, který přinesl do podnikání řadu inovací. Vznikla nová prodejna, kavárna a bylinná naučná a relaxační zahrada s vyhlídkovou plošinou. Mezitím se počet zaměstnanců rozrostl na 180, čímž se stal jedním z největších zaměstnavatelů v regionu.

Velmi oblíbené jsou prohlídky v “bylinkovém ráji” a zážitkové exkurze do výroby čaje.

Nová budova pro zpracování a balení bude otevřena v dubnu 2023.

Obrázek 32: Spoluzakladatel Tomáš Mitáček a obchodní ředitel Václav Dvořák, Sonnentor Česká republika a Andrea Hrabalová, Lovime.bio (zleva) na BIOFACHu 2023.

Obrázek 33: Pohled na plnicí linku

Obrázek 34: Za minutu se zde naplní 300 sáčků čaje

Společnost **Country Life** založil v 90. letech Otakar Jiránek. Dříve byl fotografem na volné noze a svět biopotravin objevil v roce 1980 na jihu Francie.

Sídlo společnosti Country Life je od roku 2003 v Nenačovicích u Berouna. Zde byl bývalý kravin přestavěn na nízkoenergetickou budovu. Kromě toho byla postavena nová přístavba, takzvaná “Archa”, pasivní dům. V showroomu můžete najít všechny výrobky z velkoobchodní nabídky. “Archa shop” je určen pro malé nákupy a nabízí kompletní sortiment velkoobchodu, čerstvé bio ovoce, bio zeleninu a bio pečivo z vlastní pekárny.

Velkoobchodní sklad se od začátku roku 2016 nachází v Rudné u Prahy. Na ploše 5 000 metrů čtverečních lze uskladnit více než 6 000 palet. Sortiment zahrnuje asi 3 500 výrobků, z toho asi 2 200 bio: trvanlivé a chlazené potraviny, ovoce a zeleninu, pečivo, čisticí prostředky, a přírodní kosmetiku.

Do “bio rodiny” Country Life patří čtyři pražské obchody s biopotravinami a zdravou výživou, dvě veganské restaurace a specializovaný obchod s bio a přírodní kosmetikou.

Info

Sonnentor

www.sonnentor.com/de-at

Country Life

www.countrylife.bio

První prodejna byla otevřena počátkem 90. let v Melantrichově ulici v Praze.

Interiér tamní restaurace navrhl architekt Jiří Vorel.

Marketing prostřednictvím vlastního **e-shopu** nabývá na významu. Přes e-shop se zatím prodává asi 10 % bio výrobků. Objednávky lze zadávat prostřednictvím aplikace, webové platformy B2B, EDI, telefonu nebo e-mailu.

Country Life vydával až do konce roku 2022 vlastní časopis **Dobroty** o ekologickém zemědělství, dobrém jídle a životě v nákladu 60 000 výtisků. Z důvodu vysokých výrobních nákladů bylo vydávání časopisu dočasně ukončeno.

Obrázek 35: První prodejna byla otevřena počátkem 90. let v Melantrichově ulici v Praze. Interiér tamní restaurace navrhl architekt Jiří Vorel.

Obrázek 36: Prodejna na ulici Československé armády je jednou z největších bioprodejen v České republice

Obrázek 37: V restauraci naleznete samoobslužnou nabídku, teplé a studené veganské pokrmy, salátový bar a ovocné a zeleninové šťávy.

Lifefood je česká společnost, která je od roku 2006 průkopníkem, lídrem a inovátorem v oblasti RAW FOOD nejen v České republice, ale i v Evropě. Společnost je členem **Rawfood Association**, která byla založena jako neziskové sdružení v prosinci 2018 a uděluje označení “really-raw-Rawfood Association certified”.

Na E-shopu najdete širokou škálu produktů od Lifebar Oat Snack po Lifefood Sport a Superfoods.

Výrobky Lifefood se zpracovávají při teplotách nižších než 45 °C, aby se zachovaly všechny živiny, vitamíny, minerály a enzymy v původní přírodní kvalitě.

Společnost Lifefood, největší evropský výrobce zpracovaných raw potravin, již distribuuje své vysoce kvalitní raw veganské produkty ve více než 20 zemích.

(↪)

Výrobky Lifefood obsahují 100 % bio složek a jsou certifikovány kontrolním orgánem ABCERT podle evropských norem. Dodavatelé jsou pravidelně hodnoceni a posuzováni podle velmi přísných kritérií. Výrobky Lifefood jsou veganské, tj. jsou vyrobeny výhradně z rostlinných surovin.

Info

lifefood

www.lifefood.de/de_de

www.instagram.com/lifefoodofficial

Rawfood Association

www.really-raw.de/en

Obrázek 38: Zakladatelka společnosti Tereza Havrandová (uprostřed), 2023

Obrázek 39: Stánek lifefood na veletrhu BIOFACH 2023 v Norimberku

Dovoz biopotravin – Biopotraviny v supermarketech

Albert je největším řetězcem supermarketů v České republice, který má přibližně 330 prodejen s, dle vlastních údajů, “největším výběrem bioproduktů”^{*}.

Ekologické produkty se prodávají pod značkou “Nature's Promise BIO”.

“Do roku 2025 bude 100 % surovin definovaných jako základní suroviny v našich výrobcích pod vlastní značkou pocházet z certifikovaných zdrojů.”

Na pultech supermarketů Tesco, Lidl, Billa a Kaufland najdete také dovážené biopotraviny a vlastní značky.

Obrázek 40: Označení biopotravin v supermarketech Albert v ČR

Obrázek 41: Biozelenina v supermarketech Albert v ČR

Info

Albert

www.albert.cz

www.albert.cz/naturespromise

^{*} Na základě opakovaného výzkumu společnosti Kantar CZ. Online průzkum od 3. čtvrtletí 2020 na vzorku 2 500 respondentů ročně.

Značky

Tesco organic

— Tesco

www.itesco.cz

Bio Organic

— LIDL

www.lidl.cz

BILLA Bio

— Billa

www.billa.cz

KAUFLAND Bio

— KAUF LAND

www.kaufland.cz

Trh s biopotravinami v České republice

Trh s bioprodukty v České republice se v posledních letech rozrostl na 250 milionů EUR. Přibližně 60 % se stále dováží.

Nabídka biopotravin

První prodej certifikovaných bioproduktů zahájila společnost **Country Life** na jaře 1991, kdy otevřela velkoobchod a první maloobchod. Všechny výrobky se tehdy dovážely. V 90. letech docházelo k velmi pomalému růstu prostřednictvím nezávislých prodejen. Významný růst nastal v letech 2005 až 2007.

Po "finanční krizi" se růst obnovil v letech 2012 až 2020. V roce 2021 došlo k mírnému nárůstu a v roce 2022 k poklesu v průměru o 20 %.

Distribuce je do značné míry závislá na dovozu: až 60 % bio produktů nebo přísad se dováží. Trh je značně roztržštěný. Existuje mnoho malých subjektů.

Objem trhu

Praha je hlavním trhem pro bioprodukty: má na něm přibližně 30% podíl.

Zhruba 35 % obyvatelstva kupuje bioprodukty. Spotřeba biopotravin v České republice v roce 2020 činila: 251,4 mil. EUR.

To znamená spotřebu biopotravin na obyvatele ve výši 23,5 EUR ročně.

Podíl na celkové spotřebě potravin: 1,8 %.

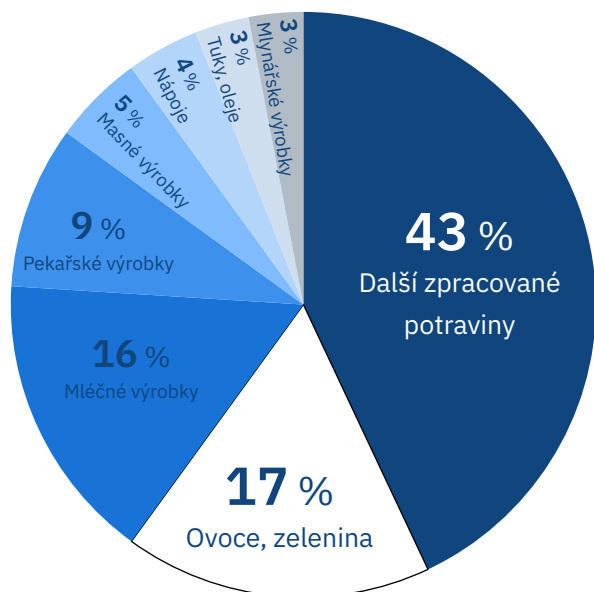
Slabá místa omezující spotřebu bioproduktů:

- Vyšší cena ve srovnání s běžnými výrobky,
- Malá informovanost o výhodách bio produktů a ekologické produkce, malá podpora ze strany státu, neúčinné kampaně,
- Používá se příliš mnoho log; jsou to loga pro místní produkty, farmářské produkty atd. Spotřebitel nepozná skutečný rozdíl.

Trh s ekologickými produkty do roku 2021 neustále rostl. Pandemie dokonce urychlila růst spotřeby biopotravin oproti konvenčním produktům. V kategorii ostatní zpracované potraviny tvoří dětská výživa 38 %, rostlinné mléčné alternativy 34 %.

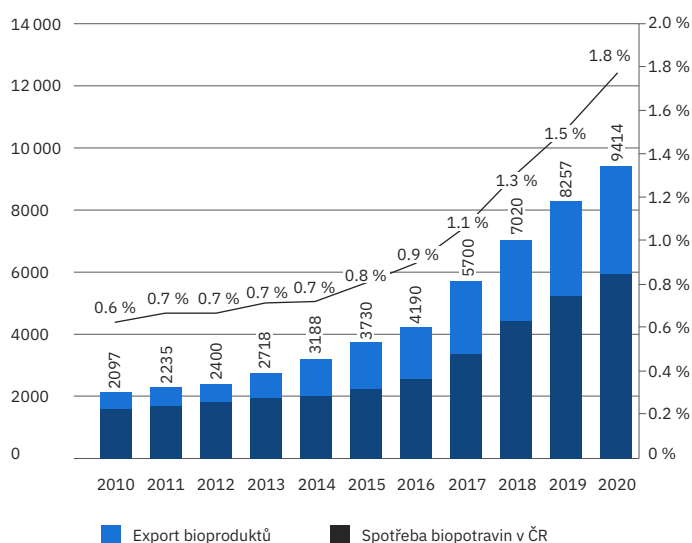
Nabídka místní produkce je stále omezená, zejména v kategorii ovoce a zeleniny.

Spotřeba biopotravin (2022 | %)

Obrázek 42

Spotřeba a vývoz biopotravin v ČR (2010–2020 | %)

Obrázek 43

Objem trhu

Někteří velkoobchodníci, jako například **PROBIO** a **Country Life**, a výrobci, jako například **SONNENTOR**, se na trhu prosadili s vlastními značkami a výrobky.

V následujícím textu budou představeni někteří aktéři. Nejdůležitější domácí značky a výrobky najdete v kapitole D Zpracování, Výroba a obchod biopotravin.

PROBIO

PROBIO obchodní společnost, s.r.o. je velkoobchod/dovozce a zpracovatel, který dosahuje nejvyššího obrátu výhradně s biopotravinami.

www.probio.cz

Obrázek 44: Výběr sortimentu PROBIO

Country Life

Country Life je obchodní společnost v České republice, která prodává vysoký podíl biopotravin a kosmetiky (vlastní značky). Tato společnost působí na trhu s biopotravinami jako velkoobchod / dovozce a maloobchodní prodejce (5 prodejen) + 3 restaurace od roku 1991 + e-shop a distribuce na Slovensku. Součástí společnosti je také ekologická farma a bio pekárna.

www.countrylife.bio

Obrázek 45: Pekařské výrobky z pekárny Country Life

BIO NEBIO

BIO NEBIO je česká společnost nabízející široký sortiment kvalitních biopotravin a zdravé výživy od klasických produktů, jako je třtinový cukr, javorový sirup, bio ořechy nebo bio sušené ovoce, až po speciality, jako je bio Fairtrade čokoláda, bio pivo, bio agávový sirup nebo bio třtinový cukr RAPADURA. V nabídce jsou výrobky vlastní značky i vybrané výrobky jiných značek.

www.bionebio.cz

Obrázek 46: Příklad BIO NEBIO sortimentu

BIOOO

BIOOO je velkoobchod / dovozce a maloobchodní prodejce (5 obchodů) a prodává kosmetiku, čisticí prostředky a biopotraviny také prostřednictvím e-shopu.

www.biooo.cz

Obrázek 47: Příklad BIOOO sortimentu

Bio Košík

Pod názvem **Bio Košík** byla v prodejnách zdravé výživy a bioprodejnách zákazníci po celé zemi zřízena síť odběrných míst. Pro zákazníky to má zřejmou výhodu - mohou si zboží vyzvednout v nejbližším odběrném místě bez nákladů na dopravu.

www.bio-basket.com

ECONEA

Společnost **ECONEA** je velkoobchodní prodejce / dovozce kosmetiky a čisticích prostředků, který prodává také prostřednictvím e-shopu.

www.econea.cz

Obrázek 48: Příklad ECONEA sortimentu

Zahraniční značky a produkty

Výrobky známých značkových výrobců biopotravin, kosmetiky a drogerie najdete ve všech prodejních kanálech v České republice.

Česká republika sousedí s Německem a Rakouskem, což podporuje dovoz. Velkoobchody s biopotravinami, stejně jako drogerie a supermarkety jako **Billa** nebo **Kaufland**, prodávají bioprodukty např. od firem **dennree**, **Rapunzel**, **Beutelsbacher**, **Lammbräu** a **Sonett**.

Obrázek 49: Dovážené bioprodukty z Německa v obchodě Country Life

Obrázek 50: Dovážené bioprodukty z Německa v obchodě Country Life

Podíl hlavních odbytových míst na celkovém obratu biopotravin v ČR (2012–2020 | %)

Odbytové místo v České republice	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2020	
	Podíl odbytového místa v ČR (%)									Mil. CZK	Mil. Euro
Supermarkety / hypermarkety	49.7	48.3	40.9	46.2	43.9	40.5	36.2	35.0	32.0	1919	
Drogerie ¹⁵	18.0	18.7	16.5	14.7	17.9	17.5	14.9	15.2	14.8	888	
Obchody se zdravou výživou a biopotravinami	19.0	16.6	24.8	14.3	14.3	12.6	16.9	16.2	14.9	803	
Nezávislé obchody s potravinami	1.4	1.6	1.7	4.2	2.9	3.0	2.1	1.8	1.6	94	
Faremní a přímý prodej	5.9	8.9	6.7	7.0	7.3	5.4	5.1	5.7	6.1	366	
E-shopy ¹⁶	x	x	3.4	7.8	6.7	14.1	12.3	15.2	22.2	1328	
Lékárny	4.8	4.5	3.1	2.6	3.6	3.9	7.7	5.2	5.1	306	
Gastronomie	1.1	1.4	2.9	3.2	3.4	3.0	4.7	5.7	3.2	194	
Celkem¹⁷	100	100	100	100	100	100	100	100	100	5988	251.4

Obrázek 51

15 Podíl drogistických řetězců byl zpětně upraven pro roky 2012 a 2013 na základě zpřesnění metodiky.

16 Vzhledem k nárůstu prodeje prostřednictvím e-shopů, které byly dříve součástí přímého prodeje, jsou údaje za tyto kategorie uváděny odděleně.

17 Z důvodu zaokrouhlování nemusí celkový součet odpovídat vykázaným výsledkům v jednotlivých kategoriích.

Prodej v řetězcích (supermarkety / hypermarkety) je pro spotřebitele nákupním kanálem číslo 1 s podílem na trhu 32 %.

Podíl e-shopů se v posledních letech výrazně zvýšil. S 22,2 % předstihují prodejny zdravé výživy a biopotravin: 14,9 %.

Online supermarket **Kosik.cz** rozšířil své služby na celou Českou republiku.

Na tomto portálu si můžete objednat např. bioprodukty ALNATURA. (↪)

Oblíbenými místy pro nákup bioproduktů, a to jak místních, tak dovážených, jsou také drogerie, jako je **dm**, **Rossmann** a další.

- dm drogerie: 239 prodejen + e-shop
E-shop: +88 % od 01/10/2019 do 30/09/2020
- Věrnostní program s 1,9 mil. klientů.
- Důraz na ekologickou zodpovědnost: 16 obchodů s velkoobchodním prodejem, certifikované ekologické produkty, 100 % recyklovatelné obaly.

Společnost **ROSSMANN** má v České republice více než 166 prodejen, v roce 2022 otevře 14 nových prodejen a její roční obrát činí 5.5 miliard Kč.

Obrázek 52: Vlastní značky dm

Obrázek 53: Dovoz biopotravin značky HIPP

Obrázek 54: Biopotraviny pro děti s vlastní značkou

Produkty privátní značky **Alterra** a **enerBio** získaly jako první v zemi mezinárodní značku kvality GREEN BRANDS pro udržitelné podnikání.

Řetězec drogerií **ROSSMANN** založil v Německu v roce **1972** Dirk Roßmann. V současné době provozuje více než **4 500** prodejen v **8** evropských zemích a zaměstnává více než **60 500** lidí. ROSSMANN v České republice je společným podnikem Dirk Rossmann GmbH Germany a A.S. Watson Group. A.S. Watson je největším maloobchodním prodejcem zdraví a krásy s celosvětovým obrátem **17** miliard EUR a **16 400** obchody.

Obrázek 55: Vlastní značka řetězce Rossmann

Info

Kosik.cz

www.kosik.cz/alnatura?kampaň=hp_top

dm

www.dm.cz

Rossmann

www.rossmann.cz

Příležitosti a hrozby

Přestože se o práci opět obává více lidí, de facto převládá plná zaměstnanost. Oficiální míra nezaměstnanosti se v roce 2021 pohybovala kolem 2,7 %. Nedostatek kvalifikovaných pracovníků drží mzdy nahoře. Vysoká míra inflace 15,6 procenta (2022) ponížila všechny mzdy v reálném vyjádření. Spotřeba domácností poroste zdrženlivějším tempem, protože masivní inflace omezuje finanční rozhodování spotřebitelů.

S rostoucími účty za energie a nákupy klesá důvěra spotřebitelů. V květnu 2022 byla podle statistického úřadu na nejnižší úrovni za posledních deset let. V roce 2021 činila průměrná hrubá měsíční mzda 37 903 korun, což odpovídá přibližně 1 500 EUR. Změna hrubého domácího produktu se pro rok 2022 odhaduje na 2,5 % v reálném vyjádření. V roce 2020 činil hospodářský růst pro odvětví zemědělství / lesnictví / rybolov stále 6,5 %.

Potenciál pro obchod

Nové programové období v rámci společné zemědělské politiky EU (SZP) nabízí příležitosti pro další rozvoj ekologického zemědělství a zpracování a také obchodu. Spotřeba biopotravin během pandemie Covid v letech 2020 až 2023 klesla. Zvýšil se prodej prostřednictvím internetových obchodů s doručením zdarma. Vyšší cena ekologických produktů však musí být spotřebitelům srozumitelně sdělena. Velkou příležitostí k řešení těchto

otázek nabízí aktuální “Akční plán ČR pro rozvoj ekologického zemědělství na období 2021–2027”. Další rozvoj ekologického zemědělství v České republice by měl jít ruku v ruce se současným rozvojem trhu s biopotravinami.

Obrázek 56: Stánek na veletrhu BIOFACH 2023

Trh s biopotravinami v České republice

Silné stránky

- Potraviny z České republiky mají dobrou pověst
- Propojení ekologických produktů a cestovního ruchu
- Nakupování přes e-shopy má vysoký podíl
- Vysoká hustota vegetariánských restaurací
- Ekologické drogerie a obchody s kosmetikou

Slabé stránky

- Méně nákupů během pandemie Corona
- Žádné vládní poradenství v ekologickém zemědělství
- Vzdělávání a odborná příprava odborníků v oblasti ekologického zemědělství a zpracování
- Odborná příprava a další vzdělávání kvalifikovaných pracovníků v ekologickém zemědělství
- Nejasné nástupnictví v průkopnických společnostech

Příležitosti

- Velký prodejní trh v Evropě a USA?
- Obchody s přírodními potravinami a vegetariánské restaurace
- E-shopy: Online obchody pro ekologické produkty
- Prezentace biopotravin na veletrzích: např. BIOFACH
- Zpracování bio surovin na vysoce kvalitní potraviny

Hrozby

- Vysoké kapitálové požadavky na investice
- Nízká kupní síla
- Vývoj inflace

Obrázek 57: Analýza SWOT, Heinz Gengenbach, Agriservices, 2023

Seznam obrázků a Zdroje

Obrázků

1	Mapa České republiky	3
2	Zahraniční obchod EU27 (odchyly způsobené aokrouhlováním), zdroj: Germany Trade & Invest, 2022	5
3	Zahraniční obchod (odchyly způsobené zaokrouhlováním), zdroj: Germany Trade & Invest, 2022	5
4	Zboží importované z Německa podle SITC (z celkového importu), zdroj: Cf. GTAI Economic Data Compact Czech Republic (Listopad 2022)	5
5	Německo Trade & Invest, 2022, zdroj: Germany Trade & Invest, 2022	5
6	Německo Trade & Invest, 2022, zdroj: Germany Trade & Invest, 2022	5
7	Srovnání Německa, České republiky a EU27, zdroj: (↪), 16-03-2023	6
8	Využívaná zemědělská půda, zdroj: CZSO Public database, 20-03-2023	7
9	Hospodářská zvířata (2020–2022 počet hlav), zdroj: CZSO Public database, 20-03-2023	7
10	Ing. Jiří Urban, photo: Heinz Gengenbach	8
11	Ing. Martin Hutař (vpravo), foto: Heinz Gengenbach	8
12	Otakar Jiránek, foto: Heinz Gengenbach	9
13	Národní značení pro biopotravinu v České republice biozebra, foto: Heinz Gengenbach	9
14	Akční plán ČR pro rozvoj ekologického zemědělství v letech 2021–2027, zdroj: (↪)	10
15	Ekologická produkce obilovin – vyprodukované množství, zdroj: (↪)	10
16	Ocenění “Nejlepší ekofarma roku 2022” rodině Adolfa Loose z Hory Svaté Kateřiny od svazu Pro-Bio, zdroj: (↪)	11
17	Certifikace ekologického zemědělství v České republice v roce 2023 / Kontrolní organizace, zdroj: (↪)	13
18	Poradce pro ekologické zemědělství Jan Trávníček, Czech Organics (vpravo), foto: Heinz Gengenbach	13
19	Ekologické zemědělství, Autor: Jiří Urban a Bořivoj Šarapatka, zdroj: (↪)	14
20	Ředitel školy Jiří Prachař (vpravo) s náměstkem ministra zemědělství Ing. Miroslavem, Skřivánkem, Ph.D. (Eko farma Branná), foto: Heinz Gengenbach	15
21	Vývoj zemědělské plochy a počtu zemědělských podniků v ekologickém zemědělství (2010–2022 počet ha %), zdroj: MoA and REP (data vždy k 31. prosinci daného roku): Zpracováno ČTPEZ. Z: Rocenka_EZ_2021_eng; Edited Heinz Gengenbach, Agriservices, 2023	16
22	Ekofarma PROBIO, foto: Heinz Gengenbach	16
23	Biofarma Sasov, foto: Heinz Gengenbach	16
24	Klobása z nekastrovaných kanců, Biofarma Sasov, foto: Heinz Gengenbach	17
25	Počet ekologických hospodářských subjektů (2023), zdroj: (↪)	17
26	Ekologické zemědělství v České republice (2023 ha %), zdroj: (↪)	17
27	Vinařství Milan Nestarec, jižní Morava, foto: Heinz Gengenbach	18
28	Široký sortiment biopotravin, foto: Country Life	18
29	Bezlepkový mlýn ve Starém Městě, foto: Heinz Gengenbach	20
30	PROBIO vlastní ekologickou farmu na jižní Moravě ve Velkých Hostěrádkách, foto: Heinz Gengenbach	20
31	Cena časopisu European Seed, 2021, zdroje: (↪)	20
32	Spoluzakladatel Tomáš Mitáček a obchodní ředitel Václav Dvořák, Sonnentor Česká republika a Andrea Hrabalová Lovime.bio (zleva) na BIOFACHu 2023, foto: H. Gengenbach	21
33	Pohled na plnicí linku, foto: Heinz Gengenbach	21
34	Za minutu se zde naplní 300 sáčků čaje, foto: Heinz Gengenbach	21
35	První prodejna byla otevřena Počátkem 90. let v Melantrichově ulici v Praze, foto: Heinz Gengenbach	22
36	Prodejna na ulici Československé armády je jednou z největších bioprodejen v České republice, foto: Heinz Gengenbach	22

37	V restauraci naleznete samoobslužnou veganské pokrmy, sálátový bar a ovocné a zeleninové šťávy, foto: Heinz Gengenbach	22
38	Zakladatelka společnosti Tereza Havrlandová (uprostřed), 2023, foto: Country Life	23
39	stánek life food na veletrhu BIOFACH 2023 v Norimberku, foto: Heinz Gengenbach	23
40	Značení biopotravin v supermarketech Albert v ČR, foto: Heinz Gengenbach	23
41	Biozelenina v supermarketech Albert v ČR, foto: Heinz Gengenbach	23
42	Spotřeba biopotravin (2022 %), zdroj: Germany Trade & Invest, 2022	26
43	Výběr sortimentu PROBIO, zdroj: Otakar Jiránek, 2022	26
44	Spotřeba a vývoz biopotravin v ČR (2010–2020 %), zdroj: Otakar Jiránek, 2022	26
45	Pekařské výrobky z pekárny Country Life, foto: Heinz Gengenbach	26
46	Příklad BIO NEBIO sortimentu, zdroj: (↪)	27
47	Příklad BIOOO sortimentu, zdroj: (↪)	27
48	Příklad ECONEA sortimentu, zdroj: (↪)	27
49	Dovážené bioprodukty z Německa v obchodě Country Life. foto: Heinz Gengenbach	27
50	Dovážené bioprodukty z Německa v obchodě Country Life, foto: Heinz Gengenbach	28
51	Podíl hlavních odbytových míst na celkovém obrátu biopotravin v ČR (2012–2020 %), zdroj: CZEI survey, 2020	28
52	Vlastní značky dm, zdroj: (↪)	29
53	Dovoz biopotravin značky HIPPI, foto: Heinz Gengenbach	29
54	Biopotraviny pro děti s vlastní značkou, foto: Heinz Gengenbach	29
55	Vlastní značka řetězce Rossmann, zdroj: (↪)	29
56	Stánek na veletrhu BIOFACH 2023, foto: Heinz Gengenbach	30
57	Analýza SWOT, Heinz Gengenbach, Agriservices, 2023	31

Zdroje

Statistiky o jednotlivých zemích: https://countrymeters.info/de/Czech_Republic, German-Czech Chamber of Industry and Commerce, 2022

Obchodní vztahy: Germany Trade & Invest, 2022

Dovážené zboží z Německa podle SITC (% celkového dovozu): GTAI Economic Data Compact Česká republika (listopad 2022)

Srovnání Německa, České republiky a EU 27: <https://de.statista.com/statistik/daten/studie/3233/umfrage/anteil-der-anbauflaeche-fuer-oekologischen-anbau-seit-1994/>

<https://www.destatis.de/Europa/DE/Staat/EU-Staaten/Tschechien.html>

Využití půdy: <https://www.laenderdaten.info/Europa/Tschechien/index.php> 17-03-2023

<https://eagri.cz/public/app/eagriapp/EKO/Prehled/StatistikaPlocha.aspx?stamp=1678701090714>

Obhospodařovaná zemědělská půda: <https://de.statista.com/statistik/daten/studie/3233/umfrage/anteil-der-anbauflaeche-fuer-oekologischen-anbau-seit-1994/>

https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/en/index.jsf?page=vystup-objekt&z=T&f=TABULKA&pvo=ZEM02B&skupId=2301&katalog=30840&&evo=v301-_!_ZEM02B-2022_1&str=v223&kodjaz=8260

https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/en/index.jsf?page=vystup-objekt&z=T&f=TABULKA&pvo=ZEM06A&skupId=2746&katalog=30840&&evo=v937-_!_ZEM06A-19892018_1&str=v412&kodjaz=8260

Informace o značení: <https://www.lovime.bio/poznat-bio/kdo-ruci-za-bio/>

Tabulka: Scope of support at the level of beneficiaries, subsidy amount <https://eagri.cz/public/web/mze/dotace/szp-pro-obdobi-2021-2027/rozvoj-venkova/ekologické-zemědělství/>

Shrnutí závěrečné zprávy - ORWINE (Ekologické vinohradnictví a vinařství: vývoj technologií šetrných k životnímu prostředí a spotřebiteli pro zlepšení kvality ekologického vína...) <https://cordis.europa.eu/project/id/22769/reporting>

Ministerstvo zemědělství (MoA: <https://eagri.cz/public/web/en/mze/>, <https://eagri.cz/public/web/en/mze/organic-production-and-organic-food/the-role-of-the-ministry-of-agriculture/>

Seznam obrázků a Zdroje

LPIS- CZ: <https://eagri.cz/public/web/mze/farmar/LPIS/>

Údaje o ekologických subjektech: <https://eagri.cz/public/app/eagriapp/EKO/Prehled/StatistikaPocetEP.aspx?stamp=1678356838427>

Marketingové kanály a zainteresované strany: Průzkum ÚZEI, 2022, https://eagri.cz/public/web/file/698660/_514_TU_56_Zprava_o_trhu_s_biopotravinami_v_CR_v_roce_2020_V1.pdf

Česká republika se potýká s inflací a energetickou závislostí, Miriam Neubert | Praha (02.06.2022)

GTAI

Současný stav ekologického zemědělství v České republice, Ročenka ekologického zemědělství, 2021

Ekologické zemědělství v České republice, MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY: Ročenka ekologického zemědělství, 2019: https://www.lovime.bio/wp-content/uploads/2021/04/Prezentace-MZe_Biofach-2021.pdf